



*Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 12/4 2023 s. 1833-1854, TÜRKİYE*

*Araştırma Makalesi*

**ORTAOKULLARDA OKUL YAŞAM KALİTESİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE  
GÖRE İNCELENMESİ\***

**İsmail GÜRLER\*\***

**Özden DEMİR\*\*\***

*Geliş Tarihi: 22 Eylül 2023*

*Kabul Tarihi: 26 Ekim 2023*

**Öz**

Araştırmada, okul yaşam kalitesini etkileyen demografik faktörler incelenmiştir. Ayrıca okul yaşam kalitesiyle temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) başarı puanları arasındaki ilişkiye de bakılmaktadır.

Kars ili merkez ilçesindeki ortaokullarda öğretim gören öğrenciler araştırmanın evreni oluştururken, örneklemse bu evrenden yansız seçilen 658 öğrenciden oluşturmaktadır. Çalışmada Okul Yaşam Kalitesi Ölçeğiyle veriler toplanmıştır. Veriler analiz edilirken okul yönetimi boyut normal bir dağılım gösterdiğinden parametrik testlerle analiz edilmiştir. Öğretmenler, öğrenciler, okula yönelik duygular ve statü boyutlarıysa nonparametrik testlerle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda cinsiyete göre toplam, okul yönetimi, öğrenciler ve öğretmenler boyutlarında; sınıf değişkeninde toplam, statü, öğretmenler ve okula yönelik duygularda anlamlı farklılaşma bulunmaktadır.

TEOG başarı puanlarıyla OYK'nın öğretmenler boyutunda anlamlı ve negatif yönde ilişki bulunmaktadır. Öğrenciler boyutundaysa anlamlı bir ilişki görülmemektedir. TEOG başarı puanlarıyla toplam, okul yönetimi ve okula yönelik duygularda negatif yönde bir ilişki görülmektedir. Ancak statü boyutunda anlamsız bir ilişki bulunmaktadır.

**Anahtar Sözcükler:** Okul kültürü, okul yaşam kalitesi, öğrenci

**INVESTIGATION OF SCHOOL QUALITY OF LIFE IN  
SECONDARY SCHOOLS ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES**

**Abstract**

In the study, demographic factors affecting the quality of school life were examined. In addition, the relationship between the quality of school life and the transition from basic education to secondary education (TEOG) success scores is also examined.

While the students studying in secondary schools in the central district of Kars province constitute the universe, the sample consists of 658 students selected impartially from this universe. In the study, data were collected with

\* 2019 yılında ikinci yazarın danışmanlığında Kafkas Üniversitesi Eğitim Bilimleri EPÖ Ana Bilim Dalında yapılmış “Ortaokullarda okul yaşam kalitesinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

\*\* Bilim Uzmanı; Kars İl Millî Eğitim Müdürlüğü, [ismailgurler36@gmail.com](mailto:ismailgurler36@gmail.com).

\*\*\* Doç. Dr.; Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi, [oooozden@gmail.com](mailto:oooozden@gmail.com).

the School Life Quality Scale. While analyzing the data, the school management size was analyzed with parametric tests since it showed a normal distribution. Teachers, students, feelings towards school and status dimensions were analyzed with nonparametric tests. As a result of the research, a significant difference was observed in teachers, students, school administration and total scores according to the gender variable. According to the class variable, there was a significant difference in teachers' feelings towards school, status and total scores. According to the school variable, there was a significant difference in the sub-dimensions of teachers, students, feelings towards school, and school management.

While there is a significant and negative relationship between TEOG success scores and the teachers' dimension of the school life quality scale, there is no significant relationship in the students' dimension. While there is a negative relationship between TEOG success scores and feelings towards school, school management and total dimensions, there is an insignificant relationship in the status dimension.

**Keywords:** School culture, quality of school life, student.

## Giriş

Öğrenme ve öğretim süreci hayat boyu devam eden bir yapıdır. Öğrenenin aktif katılımcı bir öğrenen olması ve kendi öğrenme sorumluluğunu üstlenmesi yaşam boyu gelişim için önemlidir. Bu hayat boyu devam eden öğrenme sürecinde öğrenenlerin demokratik hak ve özgürlüklerini bilen, bağımsız öğrenip kendini geliştiren, değişime uyum sağlayan ve bunu yaşantılarına aktaran bir farkındalık düzeyine ulaşmaları 21.yüzyılın en temel özelliklerindedir. Bu özelliklerin kazandırılmasında okul içi ve dışı öğrenme ve öğretim ortamlarına büyük sorumluluklar düşmekte olup eğitim kurumları, nitelikli öğrenenler yetiştiren birer atölye gibidir. Dolayısıyla eğitim alanında yapılan farklı uygulamalar toplumun tamamını yansıtır. Bu açıdan değerlendirildiğinde eğitim faaliyetleri, yalnızca iç paydaşlarını değil, hem de toplumun tamamını etkileyen bir dönüşümdür. Bu nedende, eğitim sürecinde yapılan etkinlik ve faaliyetlerin kalitesinin yükselmesi toplumsal refahının da yükselmesine önemli bir katkı sağlar. Günümüzde eğitimde yapılan farklı kalite gelişim faaliyetleri, uluslararası örgütlerince de desteklenmektedir. Çünkü eğitim kurumları yoluyla da yetişen öğrenmeyi öğrenen bireyler, okulun yaşam kalitesinin yükselmesine katkı sağlayacaktır. Bu ise araştırmacı, değişimin gelişim yönüne açık öğrenenleri de beraberinde getirecektir. Ayrıca okul yaşam kalitesinde devamlılığının sağlanması, daha nitelikli öğrenenlerin yetişmesine katkı sağlayacağı gibi toplumsal huzuru da beraberinde getirir.

Okullar öğrenme ve öğretim sürecinin devam ettiği temel kurumlardır. Okullardaki eğitimsel hizmetin kalitesinin yükselmesi öğrenenlerde ve diğer paydaşlardaki gelişimi de beraberinde getirecektir. Bu nedenle öncelikle okulun hizmet yapısı ve bu durumu etkileyen unsurların tespit edilmesi oldukça önemlidir. Bu noktada ise okul yaşam kalitesi (OYK) ön plana çıkan bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenciler zamanlarının çoğunu okulda geçirirler ve bu da okulu onların refahı için temel bir bağlam haline getirmektedir (Kiuru, Wang, Salmela-Aro, Kannas, Ahonen, Hirvonen, 2020; Powell, Graham, Fitzgerald, Thomas, White, 2018). Okul bu yapıda sadece akademik bilgi edinmek için değil, farklı becerileri öğrenmek için de ayrıcalıklı bir bağlamdır. Bu nedenle okul, öğrencilerin refahını etkileyen sosyal ilişkileri ve psikososyal gelişimi desteklemektedir (Bücker, Nuraydin, Simonsmeier, Schneider, Luhmann, 2018) ki bu süreçte okul yaşamının olumlu etkisi oldukça önemlidir. Yaşam kalitesinde yer alan unsurların niteliğinin artması bireylerin daha nitelikli öğrenenler olmasını beraberinde getirir. Bu

doğrultuda karşımıza önemli bir kavram olarak yaşam kalitesi kavramı çıkar. Dünya Sağlık Örgütüncü yaşam kalitesi, “bireyin kendi amaç, beklenti, standart ve ilgi alanlarına göre kültür ve değerler sistemi içerisinde kendi yaşamını algılaması” olarak ele alınmaktadır. Genel olarak yaşam boyu iyilik halinin deneyimlere dayalı olarak ele alınmasını kapsayan terimde De Benedictis, Selvaggio, De Benedictis (2004) “bireyin yaşamında etkin rol oynayan aile, arkadaşlar, eğitim ortamı, boş zaman ...gibi” öğeleri ele alınmaktadır. Yaşam kalitesinin okullarda da yükselmesi okulun örtük programı açısından da oldukça önemlidir. Bu bağlamda OYK'nin öğrenenin yaşam kalitesini yükselten birçok boyutları bulunmaktadır. Bu doğrultu da değişik boyutlarının ön planda olduğu tanımlar farklı araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Günalan (2018)'da göre okul içerisindeki tüm insanları etkileyen bir öğe, Önal ve Ekici (2012)'de iletişimin en önemli kaynağı olarak okul yaşam kalitesi yer almaktadır. Demirtaş ve Ekmekyapar (2012)'da ise farklı başarıların temel bir öğesi olarak ele alınırken Sarı ve Cenkseven (2008)'deyse okul yaşam kalitesi öğrencileri okula bağlamada etkili bir araçtır. Karabey (2017)'da okul kültürünün bir sonucuken, Kösterelioğlu ve Kösterelioğlu (2015)'ndaysa okul yaşam kalitesi, yaşamdan alınan memnuniyettir. Maelin ve Linnakyla (2001)'da ise okul yaşam kalitesi okul memnuniyet düzeyiyle öğrenen-öğretmen etkileşimi ilişkisinden belirlenmektedir.

Okul bağlamına göre, yaşam kalitesinin öznel tanımları farklılık gösterse de çoğu tanım, (a) öğrencilerin okuldan memnuniyeti (Linnakyla, 1996), (b) akademik başarının ve/veya sorumluluk duygusunun teşviki (Roeser, Eccles, Sameroff, 2000; Watson, Keith, 2002), (c) öğretmen-öğrenci ilişkisi (Jeffrey, Auger, Pepperell, 2013; Mansour, Kotagal, Rose, Ho, Brewer, Roy-Chaudhury, DeWitt, 2003), (d) okul çalışmalarına bağlılık (Linnakyla, 1996), (e) sosyal ilişkiler ve iklim (Jiang, Huebner, Siddall, 2013; Schalock, Bonjam, Verdugo, 2008) ve (f) okulun ve sınıfın fiziksel ortamı (Weintraub, Bar-Haim Erez, 2009) gibi boyutları içermektedir. Böyle bir süreçte okul yaşam kalitesi eğitim sürecinde kalite ve verim artışı için (Linnakyla ve Brunell, 1996) etkili bir unsur olarak değerlendirilebilir. Okul yaşam kalitesi, bireyin demografik özelliklerinden, toplum ve fiziksel öğelerden etkilenmektedir. Nitekim yurtiçi alan yazında yer alan araştırmalar da (Nurgül ve Altun, 2020; Bayram, 2019; Öztürk ve Öksüz, 2019; Alsaç ve Özgen, 2019; Bolat, 2019; Puka, 2021; Kırnık, Özkul, Dönük, Altunkaynak ve Altunhan, 2021; Günalan, 2018; Karabey, 2017; Argon ve İsmetoğlu, 2016; Ayık ve Akdemir, 2015; Kaya, Erdoğan ve Çağlayan, 2014; Kalaycı ve Özdemir, 2013; Kesici ve Türkoğlu, 2012; Demir, Kaya ve Metin, 2012; İnal ve Sadık, 2011; Bilgiç ve Sarı, 2010; Durmaz, 2008; Sarı, Ötünç ve Erceylan, 2007; Özdemir, 2006) okul yaşam kalitesini etkileyen faktörlere odaklanmaktadır.

Yaş ve cinsiyet, öğrencilerin genel olarak yaşam kalitelerine ve özellikle de okul yaşam kalitelerine ilişkin algılarını etkileyen sıklıkla tespit edilen iki faktördür. Birçok araştırmacı, öğrencilerin yaşlandıkça okul yaşam kaliteleri veya okuldaki memnuniyet algılarının azaldığını bildirmiştir (Weintraub, Bar-Haim Erez, 2009; Ghotra, McIsaac, Kirk, Kuhle, 2016). Cinsiyetin rolüne ilişkin bulgularsa çelişkilidir. Bazı araştırmacılar cinsiyetin okul yaşam kalitesi üzerinde hiçbir etkisi olmadığını bulurken (Weintraub, Bar-Haim Erez, 2009) diğerleri kızların okul yaşam kalitesine ilişkin algılarının erkeklerden daha iyi olduğunu bildirmektedir (Liu, Mei, Tian, Huebner, 2016). Bu nedenle yaş ve cinsiyet, okul yaşam kalitesi çalışmalarında dikkate alınması gereken önemli faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Alan yazınında OYK'de etkisi olan belirleyici özelliklerin sosyo ekonomik durum, cinsiyet ve sınıf düzeyi gibi öğeler olduğu ortaya konulmuştur (Qi, Zhang, Nie, Xiao, Wang & Du, 2020; Guedes, Cerqueira, Gaspar, Gaspar, Moreno & De Matos, 2023; Kilic & Yaman, 2023; Cox, Messiah & Knell, 2023). Bu değişkenler

öğrenenlerin düşünsel kültürünü ve yaşam kalitelerini de etkileyen unsurlardır. Benzer şekilde Bronfenbrenner (1977)'ın biyoekolojik sistemler kuramında da süreç, zaman, bağlam ve birey etkileşiminde, kişisel değişkenler ve buldukları sosyal ortamın öğrenenin akademik başarıları üzerinde önemli bir etkisi (Akt; Santrock, 2011) olduğu vurgulanmaktadır.

Alan yazın taramasında okul yaşam kalitesi ile bir çok farklı değişkenin (cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, motivasyon, okul, kaygı, iyi oluş hali) ilişkilerini ele alan çalışmalar bulunmaktadır (Bilgiç ve Sarı, 2010; Sarı, 2012; Erden ve Erdem, 2013; Eerola ve Eerola, 2014; Aliyev ve Tunç, 2015; Ghotra, McIsaac, Kirk & Kuhle, 2016; Karabey, 2017; Günalan, 2018; Lo, 2021; Lassander, Hintsanen, Suominen, Mullola, Vahlberg & Volanen, 2021; Botelho, Cerqueira, Gaspar, Gaspar, Calado & Gaspar de Matos, 2021; Guedes, Cerqueira, Gaspar, Gaspar, Moreno & De Matos, 2023; Kilic & Yaman, 2023). Ancak OYK boyutlarının, cinsiyet, sınıf ve okul değişkenlerini bir arada ele alan ve OYK boyutlarıyla TEOG sınav başarısı arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sayısı oldukça sınırlıdır. Buna ek olarak günümüzde yer almayan TEOG sınavının Türk eğitim sistemine okul yaşam kalitesi bağlamında da etkileri olmuştur. Nitekim Illich (2016)'de öğrencilerin farklı düzeylerde sosyoekonomik statülerinin bazı durumlarda eğitimsel sıkıntıları beraberinde getireceğini ve gerekli eğitim imkanlarına sahip olamamanın öğrencilerin akademik performanslarına da yansıtacağını belirtmektedir. Bu bağlamda TEOG gibi bir sınavla sosyal sermaye boyutunda eşit imkanlara sahip olmayan öğrencilerin belli okullara yerleşmesi, bu sürecin yansımalarını ileri ki yıllarda gösterebilir. Buna ek olarak okulun demokratik ve düşünsel bir kültür olma bağlamını da bulunduğu sosyal çevre, öğrenenlerin sınıf ve cinsiyet gibi özellikleri okuldaki yaşam kalitesini doğrudan veya dolaylı bir şekilde etkilemektedir. Okulun yaşam kalitesi yaşan bir kültürdür ki bu kültürdeki örtük ve açık programa yapılacak dokunuşlar öğrenci başarısında da kendini gösterecektir. Nitekim Raboteg-Šarić, Šakić & Brajša-Žganec (2009)'de okul yaşam kalitesinin değerlerde ve sosyal çevredeki farklı düzenlemelerinin (program dışı etkinlikler, gezi, sanat, bilim ve sosyal etkinlikler) öğrencilerin sınav ve akademik başarılarında olumlu etki yarattığını belirtmektedir. Dolayısıyla okul yaşam kalitesinin gelişmesi öğrenenler için öğretmenlerle ilişkilerde, öğrencilerin birbiriyle ilişkilerinde, demokratik ve düşünsel bir kültür oluşturmasında ve öğrencilerin akademik başarılarında olumlu yansımalar gösterecektir. Benzer şekilde okul yönetiminin paylaşımcı bir demokratik kültürle öğrencilerin sosyal sermayelerine yansıyan dokunuşları, öğrencilerin akademik ve sosyal başarılarındaki gelişimlerinde katkı sağlayacaktır. Ayrıca araştırma, okul yaşam kalitesinin oluşturulması ve yönetilmesinde, hangi değişkenlere odaklanması gerektiği konusunda da bir çerçeve oluşturması bakımından önem arz etmektedir.

Bu bağlamda okulun daha yaşanılabilir hale gelmesinde oluşturulacak demokratik ve düşünsel kültür ortamı, öğrencilerin okulu sahiplenip içselleştirmesinde belirleyici bir rol üstlenecektir. Nitekim Guedes, Cerqueira, Gaspar, Gaspar, Moreno & De Matos (2023)'da derslerini, ders aralarını ve okul tatillerinin yanı sıra okulu, arkadaşları ve öğretmenlerini seven ortalamının üzerinde yaşam kalitesi algısına sahip olan ergenlerin, akademik başarı konusunda daha iyi bir algıya sahip olduğunu belirtmektedirler. Ayrıca ilgili ergenler okul ödevleriyle ilgili daha az baskı hissedip okulla ilgili daha az endişe veya zorluk yaşadığı araştırmacılar tarafından vurgulanmaktadır. Buna ek olarak akranları ve öğretmenleriyle daha iyi ilişkiler kurmaları ve okul ortamında daha iyi bir güvenlik algısına sahip olmaları onların sınav performanslarına da yansıtacaktır. Bu durumsa TEOG gibi bir sınavda gösterecekleri performansla yansıtılabilecektir. Bu bağlamda çalışmada okul yaşam kalitesi ve TEOG sınav performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmaya değer bir konu olarak belirmektedir. Ayrıca farklı araştırma sonuçları

(Mínguez, 2020; Guedes, Cerqueira, Gaspar, Gaspar, Moreno & De Matos, 2023) ergenlerin okul yaşam kalitesinin, cinsiyet ve yaş gibi sosyodemografik özellikler gibi çeşitli faktörlerden etkilendiğini göstermektedir. Bu bağlamda cinsiyet ve yaş gibi bir değişkenin okul yaşam kalitesindeki etkisine bakılması alana getireceği katkı bakımından önemlidir. Nitekim literatürde de Liu ve arkadaşları (2016) kızların erkeklere göre okul doyumlarının daha yüksek olduğunu belirterek bu doyumun farklı cinsiyet ve yaş gruplarında daha da yükseltilmesinde ve okul yaşam kalitesinin artırılmasında belli düzenlemeler yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda cinsiyet gibi bir değişkenin okul yaşam kalitesine etkisinin incelenmesi araştırmaya değer bir konu olarak belirmiştir.

Yine yapılan literatür taramasında, okul yaşam kalitesi algılarıyla TEOG başarı puanlarını arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara rastlanılmamıştır ki bu da çalışmayı değerli kılan bir diğer unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu gerekçelerden hareketle araştırma da ortaokul öğrencilerin okul yaşam kalitesine ilişkin algıları çeşitli değişkenlere (cinsiyeti, sınıfı ve öğrencilerin devam ettikleri okul) göre incelenmiştir. Ayrıca araştırmanın bir diğer amacı öğrencilerin okul yaşam kalitesine ilişkin algılarıyla TEOG başarı puanı arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

## 1. Yöntem

Araştırma, betimsel tarama modeline göre desenlenmiştir. Araştırmada, okul yaşam kalitesi algısıyla kişisel değişkenler (cinsiyeti, sınıfı ve öğrencilerin devam ettikleri okul) ve ortaokul öğrencilerinin TEOG ders başarı puanları ve okul yaşam kaliteleri ortalamaları arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca TEOG başarı puanlarıyla okul yaşam kalitesi arasındaki korelasyonda incelenmiştir.

### 1.1. Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırma çalışma evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kars ili Merkez ilçesi belediye sınırları içerisinde bulunan üç ortaokuldaki beş, altı, yedi ve sekizinci sınıf ortaokul öğrencileri oluşturmuştur (n=1528). Bu evrenden küme örnekleme yöntemi orantısız olarak seçilmiştir. Araştırma evrenini oluşturan Kars ili Merkez ilçesi belediye sınırları içerisinde bulunan tüm ortaokullardan oluşturulan kümelerden merkeze olan uzaklıklarına bağlı olarak üç ortaokul belirlenmiştir. Her ortaokulun beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflardan ikişer şube seçilmiş, bu şubelerde öğrenime devam eden 658 öğrenci random şekilde ( $n_{5.sınıf}=180$ ,  $n_{6.sınıf}=175$ ,  $n_{7.sınıf}=148$ ,  $n_{8.sınıf}=155$ ) araştırmada örneklem olarak yer almıştır. Örneklem ilişkin bilgiler Tablo 1’de bulunmaktadır.

Tablo 1: Örneklem Sınıf, Cinsiyet ve Ailelerinin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımları

Okul	Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)	Sınıf		Cinsiyet			
			Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)	Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)		
Birinci ortaokul	262	39,8	5. sınıf	180	27,4	Erkek	339	51,5
İkinci ortaokul	200	30,4	6. sınıf	175	26,6	Kız	319	48,5
Üçüncü ortaokul	196	29,8	7. sınıf	148	22,5			
Toplam	658	100	8. sınıf	155	23,6			
			Toplam	658	100	Toplam	658	100

Tablo 1’e göre birinci ortaokuldan n:262, ikinci ortaokuldan n:200 ve üçüncü ortaokuldan n:196 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Öğrencilerin %27,4’ü beşinci sınıf öğrencisi, %26,6’sı

altıncı sınıf öğrencisi, %22,5'i yedinci sınıf öğrencisi ve %23.6'sıysa sekizinci sınıf öğrencisidir. Cinsiyetlerine göre %51,5'inin erkek ve %48,5'i ise kız öğrencidir.

## 1.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma da dört (sınıf, cinsiyet, ailelerin aylık geliri ve okul türü) maddeden oluşan kişisel bilgi formu ve Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği (OYKÖ) kullanılmıştır.

### 1.2.1. Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği (OYKÖ)

OYKÖ, Sarı (2012) tarafından geliştirilen ve ilköğretim okullarındaki yaşam kalitesi düzeyini ölçen bu ölçekte beşli likert tipi değerlendirme yapılmıştır. Sarı (2012) tarafından geliştirilen OYKÖ'nin Cronbach Alpha değerleri; öğretmenler boyutunda 0.83, öğrenciler boyutunda 0.80, okula yönelik duygular boyutunda 0.82, okul yönetimi boyutunda 0.77, statü boyutunda 0.69 ve toplamda 0.94 bulunmuştur. Bu çalışma kapsamındaysa Cronbach Alpha değerleri; öğretmenler boyutunda 0.81, öğrenciler boyutunda 0.79, okula yönelik duygular boyutunda 0.80, okul yönetimi boyutunda 0.75, statü boyutunda 0.70 ve toplamda 0.82 bulunmuştur.

## 1.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma veriler 2014-2015 Eğitim Öğretim yılı güz döneminde toplanmış ve betimsel analizle veriler analiz edilmiştir. Verilerin normalliği incelenirken Kolmogorov Smirnov testinden yararlanılmıştır. İlgili değerlerin incelenmesinden sonra, okul yönetimi boyut normal bir dağılım gösterdiğinden parametrik testlerle analiz edilmiştir. Öğretmenler, öğrenciler, okula yönelik duygular ve statü boyutlarıysa nonparametrik testlerle analiz edilmesi gerektiğini göstermiştir. Bu doğrultuda okul yönetimi boyutunun cinsiyete göre fark analizi bağımsız gruplar t testi ile analiz edilirken, diğer boyutlardaysa Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Okul Yönetimi boyutunun öğrencilerin sınıf ve okul türü değişkenlerine göre farkı One Way ANOVA testiyle yapılmıştır. Diğer boyutlarındaysa farka Kruskal Wallis testiyle bakılmıştır. OYK boyutları ile okul başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise Spearman's Rho Korelasyon analizinden yararlanılmıştır.

## 2. Bulgular

### 2.1. Okul Yaşam Kalitesi Algısının Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algısının cinsiyet değişkenine göre incelenmesine ilişkin Mann Whitney U analizi sonuçları Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2: Cinsiyete Göre OYKÖ'nin Mann Whitney-U Testi Bulguları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sıra Ort. sd	Z	P
Öğretmenler	Erkek	339	28.76	7.65	302.78		
	Kız	319	30.86	7.51	357.89	1	3.721 0.000*
	Toplam	658	33.32	8.43			
Öğrenciler	Erkek	339	22.83	8.63	310.39		
	Kız	319	24.52	8.26	349.81	1	2.660 0.008*
	Toplam	658	23.65	8.49			
Okula Yönelik Duygular	Erkek	339	26.53	8.12	316.98		
	Kız	319	27.71	7.92	342.80	1	1.743 0.081
	Toplam	658	27.10	8.04			
Statü	Erkek	339	18.08	6,27	335.64		
	Kız	319	17.84	5,85	322.97	1	0.855 0.392
	Toplam	658	17.97	6,06			
TOPLAM	Erkek	339	110.33	20.89	307.29		
	Kız	319	115.89	18.80	353.10	1	3.089 0.002*
	Toplam	658	113.03	20.08			

\*p&lt;0.05

Tablo 2 incelendiğinde, ortaokul öğrencilerin okul yaşam kalitesine ilişkin algıları, öğretmenler, öğrenciler, toplam boyutlarında cinsiyette anlamlı bir farklılık göstermektedir (p<.05). Ancak okula yönelik duygular, statü boyutları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>.05).

Okul yaşam kalitesi algılarının okul yönetimi boyutunun cinsiyet değişkenine göre incelenmesine ilişkin bağımsız gruplar t testi sonuçları Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3: Cinsiyete Göre Okul Yönetimi Algısına İlişkin T-Testi Bulguları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Okul Yönetimi	Erkek	339	10.70	3.46			
	Kız	319	11.30	3.29	656	-2.275	0.023*
	Toplam	658	10.99	3.39			

\*p&lt;0.05

Tablo 3'e göre cinsiyet açısından öğrencilerin okul yönetimi boyutuna ilişkin algıları anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ( $t_{(656)}=-2.275$ ; p<.05) ki bu farklılaşma kız öğrencilerin lehinedir.

## 2.2. Okul Yaşam Kalitesi Algısının Sınıf Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesine ilişkin algılarının sınıf değişkenine göre incelenmesine ilişkin Kruskal Wallis analizi sonuçları Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4: Sınıfa Göre OYKÖ Boyutlarının Kruskal Wallis Testi Bulguları

	Sınıfı	N	$\bar{X}$	S	Sıra Ort.	sd	X <sup>2</sup>	P	U
Öğretmenler	5. sınıf	180	31.31	7.75	373.42				
	6. sınıf	175	29.67	7.77	328.26				
	7. sınıf	148	28.99	7.14	303.51	3	15.054	0.002*	5>7
	8. sınıf	155	28.87	7.64	304.72				
	Toplam	658	33.32	8.43					
Öğrenciler	5. sınıf	180	23.57	8.91	326.56				
	6. sınıf	175	23.67	8.28	332.94				
	7. sınıf	148	23.04	8.99	311.58	3	2.607	0.456	
	8. sınıf	155	24.30	7.73	346.15				
	Toplam	658	23.65	8.49					
Okula Yönelik Duygular	5. sınıf	180	29.27	8.13	383.03				
	6. sınıf	175	26.70	7.93	320.47				5>6
	7. sınıf	148	26.04	7.76	302.21	3	20.634	0.000*	5>7
	8. sınıf	155	26.04	7.91	303.59				
	Toplam	658	27.10	8.04					
Statü	5. sınıf	180	19.62	6.39	377.59				
	6. sınıf	175	17.84	5.63	328.05				5>6
	7. sınıf	148	17.27	6.01	309.46	3	18.492	0.000*	6>8
	8. sınıf	155	16.87	5.86	294.43				
	Toplam	658	17.97	6.06					
Toplam	5. sınıf	180	118.76	21.32	382.99				
	6. sınıf	175	111.96	20.22	322.12				5>6
	7. sınıf	148	109.65	18.95	295.02	3	21.257	0.000*	5>7
	8. sınıf	155	110.81	18.20	308.64				5>8
	Toplam	658	113.03	20.08					

\*p&lt;0.05

Sınıf değişkeninde okul yaşam kalitesinin öğretmenler, okula yönelik duygular, statü, toplam boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmektedir (p<.05). Mann Whitney-U testiyle yapılan ikili karşılaştırmalarda öğretmenler, okula yönelik duygular, statü ve toplam boyutlarında beşinci sınıf lehine farklar olduğu görülmüştür. Ancak Tablo 4 incelendiğinde, okul yaşam kalitesinin öğrenciler boyutunda sınıf değişkeninde anlamlı bir farklılık yer almamaktadır (p>.05).

Öğrencilerin okul yönetimi boyutuna ilişkin algılarının sınıf değişkenindeki ANOVA sonuçları Tablo 5'te gösterilmektedir.



Tablo 5: Sınıf Değişkenine Göre Okul Yönetimi Algısına İlişkin ANOVA Testi Bulguları

Sınıfı	N	$\bar{X}$	S	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	P
Okul Yönetimi 5. sınıf	180	11.23	3.52					
6. sınıf	175	10.51	3.37					
7. sınıf	148	10.99	3.10	60.249	3	20.083	1.753	0.155
8. sınıf	155	11.25	3.50	7493.800	654	11.458		
Toplam	658	10.99	3.39	7554.049	657			

\*p&lt;0.05

Sınıf değişkenine göre ortaokul öğrencilerinin okul yönetimine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılaşma yer almamaktadır (p>.05).

### 2.3. Okul Yaşam Kalitesine İlişkin Algının Gidilen Okul Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Ortaokul öğrencilerin gittikleri okul değişkenine göre okul yaşam kalitesine ilişkin algılarının Kruskal Wallis analizi sonuçları Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6: OYKÖ Boyutlarının Okul Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Bulguları

	Okul	N	$\bar{X}$	S	Sıra Ort.	sd	X <sup>2</sup>	P	U
Öğretmenler	Birinci Ortaokul	262	30.52	7.63	342.01				
	İkinci Ortaokul	200	28.23	8.07	349.14	2	10.622	0.005*	1>2
	Üçüncü Ortaokul	196	30.37	7.17	292.74				
	Toplam	658	33.32	8.43					
Öğrenciler	Birinci Ortaokul	262	24.99	8.77	304.73				
	İkinci Ortaokul	200	23.89	8.97	358.72	2	9.243	0.010*	1>3
	Üçüncü Ortaokul	196	22.45	7.73	332.80				
	Toplam	658	23.65	8.49					
Okula Yönelik Duygular	Birinci Ortaokul	262	24.59	7.53	369.60				
	İkinci Ortaokul	200	27.38	8.53	268.66	2	32.593	0.000*	3>1 2>1
	Üçüncü Ortaokul	196	28.80	7.57	337.98				
	Toplam	658	27.10	8.04					
Statü	Birinci Ortaokul	262	17.73	6.45	350.07				
	İkinci Ortaokul	200	17.40	6.49	318.70	2	5.197	0.074	
	Üçüncü Ortaokul	196	18.58	5.36	313.03				
	Toplam	658	17.97	6.06					
Toplam	Birinci Ortaokul	262	112.07	19.65	351.71				
	İkinci Ortaokul	200	111.13	23.27	316.18	2	5.964	0.051	
	Üçüncü Ortaokul	196	115.18	17.55	313.41				
	Toplam	658	113.03	20.08					

\*p&lt;0.05

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenler, öğrenciler, okula yönelik duygular boyutlarında gidilen okul değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır (p<.05). Mann Whitney-U'e göre öğretmenler boyutunda birinci ve ikinci ortaokul arasında birinci ortaokul lehine bir farklılaşma vardır. Öğrenciler boyutundaysa birinci ve üçüncü ortaokul arasında birinci ortaokul lehine farklılaşma bulunmaktadır. Okula yönelik duygular algılarındaysa üçüncü ve birinci ortaokul arasında üçüncü ortaokul lehine ve ikinci ve birinci ortaokul arasında ikinci ortaokul

lehine bir farklılaşma görülmektedir. Ancak statü ve toplam boyutlarında gidilen okul değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir ( $p>.05$ ).

Ortaokul öğrencilerinin okul yönetimine ilişkin algılarına dair ANOVA analizi sonuçları Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7: Gidilen Okul Değişkeninin Ortaokul Öğrencilerinin Okul Yönetimi Boyutu Algılarına İlişkin ANOVA Testi Bulguları

	Okul	N	$\bar{X}$	S	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	T
Okul Yönetimi	Birinci Ortaokul	262	10,54	3,59						
	İkinci Ortaokul	200	10,91	3,46	84.981	2	42.491	3.726	0,025	3>1
	Üçüncü Ortaokul	196	11,39	3,13	7469.068	655	11.403			
	Toplam	650	10,99	3,39	7554.049	657				

\* $p<0.05$

Tablo 7’de okul yaşam kalitesinin okul yönetimi boyutu okul değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermektedir ( $p<.05$ ). Scheffe testiyle yapılan ikili karşılaştırmalarda ortaokul öğrencilerinin okul yönetimi boyutuna ilişkin algıları üçüncü ortaokul lehinedir.

#### 2.4. Ortaokul Öğrencilerinin TEOG Başarı Puanlarıyla Okul Yaşam Kaliteleri Arasındaki İlişkilere İlişkin Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesine ilişkin algılarıyla TEOG ders başarı puanları arasındaki analiz sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Ortaokul Öğrencilerinin TEOG Ders Başarı Puanları ve Okul Yaşam Kaliteleri Ortalamaları

Okulun Adı	Birinci Ortaokul	İkinci Ortaokul	Üçüncü Ortaokul
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
Türkçe Dersi Okulun Başarı Ortalaması	68.50	52.36	61.74
Matematik Dersi Okulun Başarı Ortalaması	44.88	28.44	38.74
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Okulun Başarı Ortalaması	83.64	75.93	84.33
Fen ve Teknoloji Dersi Okulun Başarı Ortalaması	60.71	50.00	60.30
T.C. İnkılap Tarihi Dersi Okulun Başarı Ortalaması	59.88	46.00	61.13
Yabancı Dil Dersi Okulun Başarı Ortalaması	49.02	38.00	45.21
Tüm Dersler Genel Okulun Başarı Ortalaması	61.11	48.46	58.57
Öğretmenler	3.32	3.33	3.22
Öğrenciler	3.51	3.22	3.36
Okula Yönelik Duygular	3.06	3.03	3.11
Okul Yönetimi	3.10	2.95	2.90
Statü	3.80	3.51	3.63
Toplam	3.36	3.21	3.24

Tablo 8’de görüleceği gibi, okul yaşam kalitesinin boyut ortalamaları yüksek olan okulun birinci ortaokul olduğu görülmektedir. Birinci ortaokulun toplam başarı ortalamaları da ikinci ortaokul ve üçüncü ortaokula göre daha yüksektir.

Okul yaşam kalitelerinin sıralanması ve TEOG ders başarı puanlarındaki ilişki durumu Tablo 9’da gösterilmektedir.

Tablo 9: Okul Yaşam Kalitelerinin Sıralanması ve TEOG Ders Başarı Puanları

Okulun Adı	Birinci Ortaokul	İkinci Ortaokul	Üçüncü Ortaokul
Matematik Dersi Okulun Başarı Ortalaması	1	3	2
Türkçe Dersi Okulun Başarı Ortalaması	1	3	2
Fen ve Teknoloji Dersi Okulun Başarı Ortalaması	1	3	2
Yabancı Dil Dersi Okulun Başarı Ortalaması	1	3	2
T.C. İnkılap Tarihi Dersi Okulun Başarı Ortalaması	2	3	1
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Okulun Başarı Ortalaması	2	3	1
Tüm Dersler Genel Okulun Başarı Ortalaması	1	3	2
<b>Başarı Sıralaması Ortalaması</b>	1.29	3.00	1.71
Öğrenciler	1	3	2
Öğretmenler	2	1	3
Okul Yönetimi	1	2	3
Okula Yönelik Duygular	2	3	1
Statü	1	3	2
<b>Toplam</b>	1	3	2
<b>Sıralama Ortalaması</b>	1.33	2.50	2.17

Tablo 9'a bakıldığında okul yaşam kalitesi puan ortalama sıralamalarına göre birinci sırada olan birinci ortaokul başarı sıralama ortalamasında da birinci sıradadır. Okul yaşam kalitesi sıralamasında ikinci olan üçüncü ortaokul başarı sıralamasında da ikinci sırada, üçüncü sırada olan ikinci ortaokul ise yine başarıda üçüncü sırada yer almaktadır.

TEOG başarı puanlarıyla okul yaşam kalitesi arasındaki korelasyon analizi sonuçları Tablo 10'da görülmektedir.

Tablo 10: TEOG Başarı Puanlarıyla Okul Yaşam Kalitesi Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Öğretmenler	r	1.000												
	p	.												
2. Öğrenciler	r	-.110**	1.000											
	p	.005	.											
3. Okula Yönelik Duygular	r	.456**	-.007	1.000										
	p	.000	.851	.										
4. Okul Yönetimi	r	.337**	-.128**	.366**	1.000									
	p	.000	.001	.000	.									
5. Statü	r	.365**	-.186**	.313**	.191**	1.000								
	p	.000	.000	.000	.000	.								
6. Toplam	r	.706**	.259**	.775**	.564**	.436**	1.000							
	p	.000	.000	.000	.000	.000	.							
7. Türkçe	r	-.001	-.119**	.216**	.075	.093*	.083*	1.000						
	p	.975	.002	.000	.056	.017	.032	.						
8. Matematik	r	-.001	-.119**	.216**	.075	.093*	.083*	1.000**	1.000					
	p	.975	.002	.000	.056	.017	.032	.	.					
9. Din	r	-.115**	-.054	.143**	-.011	.040	-.005	.439**	.439**	1.000				
	p	.003	.167	.000	.782	.300	.902	.000	.000	.				
10. Fen	r	-.001	-.119**	.216**	.075	.093*	.083*	1.000**	1.000**	.439**	1.000			
	p	.975	.002	.000	.056	.017	.032	.	.	.000	.			
11. İnkılap	r	-.115**	-.054	.143**	-.011	.040	-.005	.439**	.439**	1.000**	.439**	1.000		
	P	.003	.167	.000	.782	.300	.902	.000	.000	.	.000	.		
12. Yabancı Dil	R	-.001	-.119**	.216**	.075	.093*	.083*	1.000**	1.000**	.439**	1.000**	-.001	1.000	
	P	.975	.002	.000	.056	.017	.032	.	.	.000	.	.975	.	
13. TEOG Başarı Puanı	R	-.098*	.073	-.094*	-.085*	-.058	-.088*	-.629**	-.629**	.422**	-.629**	.422**	-.098*	1.000
	P	.012	.061	.016	.030	.134	.024	.000	.000	.000	.000	.000	.012	.

\*p&lt;0.05 \*\*p&lt;0.01

Tablo 10'da okul yaşam kalitesi toplam puanları ile Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Yabancı Dil dersleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur (p<.05). Okul yaşam kalitesi toplam puanlarıyla Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi ve İnkılap Tarihi dersi arasında anlamlı ilişki görülmemektedir (p>0.05). TEOG başarı puanları ile okul yaşam kalitesi ölçeğinin öğretmenler, okula yönelik duygular boyutunda, okul yönetimi, toplam boyutlarında anlamlı ve negatif yönde bir ilişki bulunmaktadır (p<.05). Buna karşın TEOG başarı puanlarıyla okul yaşam kalitesi ölçeğinin öğrenciler, statü boyutlarındaysa anlamlı ilişki bulunmamaktadır (p>0.05).

### 3. Tartışma ve Sonuç

Çalışma sonuçlarına bakıldığında ortaokul öğrencilerin okul yaşam kalitesine ilişkin algıları, öğretmenler, öğrenciler, okul yönetimi ve toplumda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ( $p<.05$ ). Literatürde de (Günalan, 2018; Karabey, 2017; Zenciroğlu, 2017; Tunç ve Beşaltı, 2013; Karalar, 2017; Dönmez, 2016; İnal ve Sadık, 2011) cinsiyet değişkeninde okul yaşam kalitesinin anlamlı farklılık gösterdiği çalışmalar yer almaktadır ki bu durum araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir. Bunun nedenleri arasında ortaokul öğrencilerinin öğretmenleri, arkadaşları ve okul yönetimiyle girecekleri olumlu etkileşimleri ve okul kültürünü içselleştirip benimsemeleri etken olabilir. İlgili boyutlarda genel olarak kız öğrencileri lehine anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Bu duruma araştırmanın yapıldığı bağlamın sosyal özellikleri neden olabilir. Kız çocuklarının okullaşma oranının yükselmesi için yapılan çeşitli faaliyetler (Örn. Haydi Kızlar Okula vb.) ve bu etkinliklerin olumlu sonuçları kız öğrencileri lehine okul yaşam kalitesine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olabilir. Kız öğrencilerin okul içi ve dışı farklı etkinliklere katılma motivasyonları, okula aidiyet, kendilerinin toplumda kabul görüp bir farkındalık yaratma istekleri bu farklılaşmaya neden gösterilebilir. Nitekim Perliger, Canetti-Nisim & Pedahzur (2006)'de okulun demokratik ve düşünsel iklimine kız çocuklarının daha duyarlı olduğunu belirtmektedir. Ancak okula yönelik duygular ve statü cinsiyete değişkeninde anlamlı bir farklılık göstermemektedir ( $p>.05$ ). Literatürde (Çevik, 2020; Aliyev ve Tunç, 2015; Ghotra, McIsaac, Kirk, Kuhle, 2015; Ilgan, Cengiz, Ata, Akram, 2015; Erden ve Erdem, 2013; Özdemir, Kılınç, Öğdem, Er, 2013; Sarı, 2012; Bilgiç ve Sarı, 2010) cinsiyet değişkenine göre okul yaşam kalitesinde anlamlı bir farklılaşmanın görülmediği çalışmalarda yer almaktadır. Özellikle okula yönelik duygular ve statü boyutlarında anlamlı farklılık görülmemesinin nedenlerinden biri kız ve erkek öğrencilerin benzer sosyal bağlam deneyimlerine sahip olması olabilir.

Araştırmada sınıf değişkenine göre okul yaşam kalitesinin öğretmenler, okula yönelik duygular, statü, toplam boyuna ilişkin algıları anlamlı bir farklılık göstermektedir ( $p<.05$ ). İkili karşılaştırmalarda ise öğretmenler, okula yönelik duygular, statü ve toplam boyutlarında beşinci sınıf lehine farklar olduğu görülmüştür. Beşinci sınıf lehine görülen bu farklılaşma da öğretmenin etkisi neden olabilir. Öğretmenlerin yeni başlayan ortaokul öğrencileriyle empatiye dayalı bir ilişkiyi kurması buna etken olabilir. Nitekim Meylani & Juwita (2020)'na göre de okulun öğrenciler tarafından içselleştirilmesi ve benimsenmesinde öğretmenin demokratik tutumlarının etkisine değinmiştir. Bu bağlamda araştırma sonuçlarını destekleyen çalışmalarda (Günalan, 2018; Karabey, 2017; Dönmez, 2016; Ghotra vd, 2016; Gedik, 2014; Erden ve Erdem, 2013; Özdemir vd., 2013; Bilgiç ve Sarı, 2010; Sarı vd, 2007) alan yazında yer almaktadır. İlgili araştırmalarda da okul yaşam kalitesi boyutlarının sınıf değişkenine göre anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Statü boyutu puanlarıysa en yüksek sekizinci sınıf öğrencilerinde, en düşükse altıncı sınıf öğrencilerinde görülmektedir. Bunun temel nedeni ise öğrencilerin yaşları arttıkça kendilerini daha fazla bir toplumsal yapıya ait hissetme ve değerli görmeleri olabilir.

Ancak okul yaşam kalitesinin öğrenciler ve okul yönetimine ilişkin algı boyutlarında sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık yer almamaktadır ( $p>.05$ ). Okulların yer aldığı sosyo ekonomik bağlamın bu sonuç üzerinde etkili olduğu düşünülebilir. Okul yönetimi boyutu puanları en yüksek beşinci sınıf öğrencilerinde, en düşük ise 8. sınıf öğrencilerinde görülmektedir. Okula öğrencilerin zamanla alıştığı ve bunun neticesinde de yönetim etkisinin giderek daha az olduğu görülmektedir. Öğrenciler boyutu en fazla sekizinci sınıf öğrencilerinde, en az yedinci sınıf

öğrencilerinde görülmektedir. Bunu sebeplerinden biri öğrencilerin artık sekizinci sınıfta birbirlerine daha fazla alışmış olup birbirlerine karşı daha duyarlı davranmaları olabilir. Buna ek olarak OYK'nin toplam puanına bakıldığında sekizinci sınıf ortalamasının yedinci sınıf ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir. Özellikle sekizinci sınıf öğrencilerin daha olgun ve farkındalık düzeylerinin yüksek olması, yedinci sınıftan daha yüksek bir ortalamaya sahip olmalarına neden gösterilebilir.

Gidilen okul değişkenine göre; öğretmenler, öğrenciler, okula yönelik duygular ve okul yönetimi boyutlarında gidilen okul değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır ( $p < .05$ ). Öğretmenler boyutunda birinci ve ikinci ortaokul arasında birinci ortaokul lehine bir farklılaşma vardır. Öğrenciler boyutundaysa birinci ve üçüncü ortaokul arasında birinci ortaokul lehine farklılaşma bulunmaktadır. Okula yönelik duygular algılarındaysa üçüncü ve birinci ortaokul arasında üçüncü ortaokul lehine ve ikinci ve birinci ortaokul arasında ikinci ortaokul lehine bir farklılaşma görülmektedir. Okul yönetimi boyutuna ilişkin algıları üçüncü ortaokul lehinedir. Alan yazın incelendiğinde (Eerola ve Eerola, 2014; İlmen, 2010; Sarı, vd., 2007; Özdemir, 2012; İnal, 2009; Durmaz, 2008; Gedik, 2014; Erden ve Erdem 2013; İnal ve Sadık, 2011) okul yaşam kalitesinin okul değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği çalışmalarda bulunmaktadır. Her okul kendi bağlamında farklı yapısı olan bir sosyal kurumdur. Okulların kendi oluşturdukları sosyal sermayeleri ve düşünsel ve demokratik kültürleri, okul yaşam kalitesi üzerinde dolaylı veya doğrudan birçok etki yaratacaktır. Nitekim Cefai, Simões & Caravita (2021)'de okulların kendi içerisindeki okul iklimindeki demokratik ve ılımlı gelişimlerin okul yaşam kalitesi üzerinde belirleyici etkisi olduğunu vurgulamıştır. Dolayısıyla okullar arasında görülen bu farklılaşma beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Her okulun kendisine özgü kimliği, örtük programı, demokratik ve düşünsel okul kültürü ve iklimi, okul yaşam kalitesinde bu farklılaşmaya neden olmuş olabilir. Ancak araştırma sonucunda statü ve toplam boyutlarında gidilen okul değişkenine göre anlamlı bir farklılaşmanın yer almadığı görülmüştür ( $p > .05$ ). Statü ve toplam boyutunda görülen bu anlamlı farklılaşmamaya, örnekleme alınan ortaokulların fiziksel imkanların birbirine benzer olması etkenlerden biri olarak gösterilebilir.

Araştırma sonucunda okul yaşam kalitesinin boyut ortalamaları yüksek olan okulun birinci ortaokul olduğu görülmektedir. Birinci ortaokulun toplam akademik başarı ortalamaları da ikinci ortaokul ve üçüncü ortaokula göre daha yüksektir (Tablo 9). Ayrıca okul yaşam kalitesi puan ortalama sıralamalarına göre birinci sırada olan birinci ortaokul başarı sıralama ortalamasında da birinci sıradadır. Okul yaşam kalitesi sıralamasında ikinci olan üçüncü ortaokul başarı sıralamasında da ikinci sırada, üçüncü sırada olan ikinci ortaokul ise yine başarıda üçüncü sırada yer almaktadır (Tablo 10). Dolayısıyla okul yaşam kalitesiyle okul başarısı arasında bir ilişki olduğu çalışma bulgularıyla da desteklenmektedir. Nitekim Karabey (2017) yaptığı araştırma da öğrencilerin okul başarı durumuna göre OYKÖ puanlarının farklılaştığını belirtmiştir. Benzer şekilde alan yazındaki (Karalar, 2017; Ghotra, vd, 2015; Alaca, 2011; Verkuyten ve Thijs, 2002; Marks, 1998) çalışmalarda akademik başarıyla okul yaşam kalitesi arasında anlamlı ilişki olduğu vurgulanmaktadır. Bu durum araştırmanın okul yaşam kalitesi toplam puanlarıyla Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Yabancı Dil derslerine ilişkin akademik başarıya yönelik sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Ancak çalışmada okul yaşam kalitesi toplam puanları ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve İnkılap Tarihi dersleri arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Yapılan çalışmada da TEOG ve benzeri ulusal sınavlarda, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve İnkılap Tarihi derslerinin diğer derslere göre daha düşük öneme sahip olması buna etken olabilir. Ayrıca Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve İnkılap Tarihi alanlarında oluşan

yapının öğrenenlere küçük yaşlardan başlayarak aile ve sosyal çevre bağlamında şekillenmesi bir başka etken olarak da değerlendirilebilir. Bu doğrultuda Erden ve Erdem (2013)'de okul başarısıyla okul yaşam kaliteleri arasında anlamlı bir ilişkiyi yaptıkları çalışmada bulmamışlardır. Buna ek olarak araştırmannın korelasyon analizi sonuçlarına göre OYK en fazla Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Yabancı Dil derslerinde etkisini göstermektedir. Ayrıca paralel olarak OYK, öğrencilerin başarıları ve okulun başarıları üzerinde doğrudan etkili olduğu araştırma sonucunda görülmektedir. Bu bağlamda okulun yaşam kalitesinin yüksek olması, öğrencilerin kendilerini okula daha ait hissetmelerine, okula değer vermelerine ve okulun demokratik bir kültür oluşturmasına neden olabilir. Bu ise farklı derslerdeki akademik başarıyı beraberinde getirebilir. Nitekim Mok ve Flynn (2002)'de okulda mutlu olup, okulun kültürünün gelişmesinde olumlu bir katılımcı olan öğrenenlerin, akademik başarılarında ve yaşamlarında daha işlevsel olduklarını belirtmektedir.

Araştırmada genel olarak okul yaşam kalitesinin okullarda TEOG başarısını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Okul yaşam kalitesinin nitelikli bir şekilde yükselmesi, öğrenenlerin TEOG sınavında temel alınan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Yabancı Dil derslerinde başarılarını artırmaktadır. Öyle ki PISA sınavlarında yüksek olan farklı okullarda yapılan araştırmalarda öğrenenlerin okul yaşam kalitesi algısının oldukça yüksek olması da (Yoon ve Jarvinen, 2016) buna bir etken olabilir. TEOG sınavını etkileyen birçok etmen olmakla birlikte (sosyo-ekonomik durum, okulların bulunduğu bağlam, okul kültürü vb. gibi) okul yaşam kalitesinde görülen işlevsel olmayan farklılıklar, TEOG sınavı toplam puanlarında da düşüşe neden olabilir. Bu durumda tamamen sınav odaklı okula devam eden öğrencilerde okul yaşam kalitesi algıları düşebilir. Sınava odaklı bir okul yaşantısına yönelen öğrenciler sosyalleşme, empati, okul yönetimiyle ve çevreyle girecekleri etkileşimlerde daha az katılımcı olacaklar bu ise okulun yaşam kalitesine olumsuz bir şekilde yansıtacaktır. Bu bağlamda, okulunda ilişkileri iyi olan, sosyal anlamda da okulun değerini bilen ve okuldaki yaşamı kaliteli bir şekilde yaşayan öğrencilerde TEOG sınavında temel alınan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Yabancı Dil derslerinde başarı yükselebilir. Ancak okulun olumlu demokratik yaşantısında program dışı etkinliklere (sosyal, sanatsal, bilimsel, sportif vb.) ve örtük programda yer alan farklı faaliyetlere yeteri kadar yönelmeyen sadece sınava yönelik çalışmalar yapan öğrenenlerin okula aidiyetleri azalabilir. Bu ise okul yaşam kalitesindeki düşüşü beraberinde getirebileceği gibi ulusal ve uluslararası ölçeklerdeki farklı sınavlardaki düşüşü de beraberinde getirebilir.

Araştırmannın sonuçlarına dayanılarak bazı önerilerde bulunulmuştur. Okul yaşam kalitesinin sadece öğrenci açısından değil, öğretmen, okul yönetimi ve öğrenci velileri tarafından da incelenmesi, kurumun tüm paydaşlarının katılımını sağlama bağlamında olumlu getiriler sağlayabilir. Okul yaşam kalitesi aynı zamanda, öğrencilerin psikolojik ve sosyal değişimi ile değişen bir durum arz etmektedir. Bu nedenle, eğitim kurumlarında dinamik olarak okul yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik çalışmalara daha fazla yer verilebilir. Okul yaşam kalitesini artıracak program dışı etkinliklere ve örtük programa yönelik faaliyetlere daha çok yer verilebilir. Ayrıca farklı örneklemeler üzerinde aynı konu incelenerek sonuçlar karşılaştırılabilir. Bu doğrultuda çalışmanın söz konusu önerileri, sonraki çalışmaların çıkış noktasını oluşturabilir.

### Kaynaklar

- Alaca, F. (2011). *İki dilli olan ve olmayan öğrencilerde okul yaşam kalitesi algısı ve okula aidiyet duygusu ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aliyev, R. ve Tunç, E. (2015). The investigation of primary school students' perception of quality of school life and sense of belonging by different variables. *Revista De Cercetare [i interven]ie Sociala*, 48, 164-182.
- Alsaç, D. ve Özgen, B. (2019). *İlkokul öğrencilerinde okulda pozitif yaşantuların ve okul yaşam kalitesinin okul doyumunu üzerindeki etkisinin araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Argon, T. ve İsmetoğlu, M. (2016). Öğrencilerin lise yaşam kalitesi algıları ile okula bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(27), 238-249.
- Ayık, A. ve Akdemir, Ö. A. (2015). Öğretmen adaylarının okul yaşam kalitesi ve okula yabancılaşma algıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(4), 429-452.
- Bayram, G. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algısı ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bilgiç, S. ve Sarı, M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi ve empatik sınıf atmosferi algıları. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 9(17), 1-19.
- Bilgiç, S. (2009). *İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi algısının arkadaşlara bağlılık ve empatik sınıf atmosferi değişkenleriyle ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Bolat, G. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin okula bağlanma düzeylerinin okul yaşam kalitesi, algılanan sosyal destek ve akademik öz yeterlik açısından yordanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Botelho Guedes, F., Cerqueira, A., Gaspar, S., Gaspar, T., Calado, P. & Gaspar de Matos, M. (2021). Foreign adolescents living in Portugal: Quality of life and school experiences. *Journal of Community Psychology*, 49(6), 1806-1818.
- Bücker, S., Nuraydin, S., Simonsmeier, B. A., Schneider, M. & Luhmann, M. (2018). Subjective wellbeing and academic achievement: A meta-analysis. *Journal of Research in Personality*, 74, 83–94. doi: [10.1016/j.jrp.2018.02.007](https://doi.org/10.1016/j.jrp.2018.02.007)
- Cefai, C., Simões, C. & Caravita, S. (2021). *A systemic, whole-school approach to mental health and well-being in schools in the EU*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Cox, C. F., Messiah, S. E. & Knell, G. (2023). Learning modality and quality of life among us school-age children during the Coronavirus Pandemic. *Journal of School Health*, 93(6), 441-449.



- Çevik, C. (2020). *Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Karaman ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce: Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- De Benedictis, F. M., Selvaggio, D. & De Benedictis, D. (2004). Cough, wheezing and asthma in children: Lesson from the past. *Pediatric Allergy and Immunology*, 15(5), 386–393.
- Demir, Ö., Kaya, H. İ. ve Metin, M. (2012). Lise öğrencilerinde okul kültürünün bir ögesi olarak okul yaşam kalitesi algısının incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(4), 9-28.
- Demirtaş, Z. ve Ekmekyapar, M. (2012). İlköğretim okulu yöneticilerinin değerlere dayalı yönetim uygulamalarının okul kültürüne etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(4), 523-544.
- Dönmez, Ş. (2016). *Ortaokul öğrencilerinde okul iklimi, okula bağlılık ve okul yaşam kalitesi algısının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Durmaz, A. (2008). *Liselerde okul yaşam kalitesi (Kırklareli ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Eerola, P. S. & Eerola, T. (2014). Extended music education enhances the quality of school life. *Music Education Research*, 16(1), 88-104.
- Erden, A. ve Erdem, M., (2013). İlköğretim okullarında okul yaşamı kalitesi: Van ili örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 28(3), 151-165.
- Gedik, A. (2014). *Ortaöğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi bağlamında okula yabancılaşma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ghotra, S., McIsaac, J-LD., Kirk, SFL. & Kuhle, S. (2016). Validation of the “quality of life in school” instrument in Canadian elementary school students. *Peer J*, 4, e1567. doi: 10.7717/peerj.1567.
- Guedes, F. B., Cerqueira, A., Gaspar, S., Gaspar, T., Moreno, C. & De Matos, M. G. (2023). Quality of life and well-being of adolescents in Portuguese schools. *Child Indicators Research*, 16, 1381–1394.
- Günelan, N. (2018). *Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesini, okula aidiyet duygusunu ve okul iklimini neler etkilemektedir?* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Ilgan, A., Cengiz, Ö., Ata, A. ve Akram, M. (2015). The relationship between teachers’ psychological well-being and their quality of school work life. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(2), 159-181.
- Illich, I. (2016). *Okulsuz toplum*. M. Özyay (Çev). İstanbul: Şule Yayınları.
- İnal, U. ve Sadık, F. (2011). Adana ili içerisindeki yatılı ilköğretim bölge okullarında bulunan öğrenci ve öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algılarının incelenmesi. *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 243-258.

- İnal, U. (2009). *Adana il sınırları içerisindeki yatılı ilköğretim bölge okullarında bulunan öğretmen ve öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Jeffrey, A.J., Auger, R.W. & Pepperell, J.L. (2013). If we're ever in trouble they're always there a qualitative study of teacher-student caring. *Elem Sch J*, 114(1), 100-17.
- Jiang, X., Huebner, E.S. & Siddall, J. (2013). A short-term longitudinal study of differential sources of school-related social support and adolescents' school satisfaction. *Soc Indic Res*, 114(3), 1073-86.
- Kalaycı, H. ve Özdemir, M. (2013). Lise öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının okul bağlılıkları üzerine etkisi. *GUJGEF*, 33(2), 293-315.
- Karabey, M. (2017). *Sivas il merkezinde lise öğrencilerinin okul yaşam kalitesi ve ilişkili faktörler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Karalar, M. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algısı ile meslek kararı verme yetkinliği arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun: On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaya, F., Erdoğan, R. ve Çağlayan, Y. (2014). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin okul yaşam kaliteleri ve arkadaşlık ilişkilerinin karşılaştırılması. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 4(2), 107-125.
- Kesici, A. E. ve Türkoğlu, A. (2012). Ortaöğretim kurumlarının okul yaşam kalitesi düzeyi ve ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf içi iletişimde kullandıkları örtük davranışlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1), 149-162.
- Kılıç, S. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algılarının farklı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Tezsiz Yüksek Projesi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kırmık, D., Özkul, R., Dönük, O., Altunkaynak, Y. ve Altunhan, Y. (2021). Okul mutluluk-yaşam ölçeğinin geliştirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 603-627.
- Kilic, M. ve Yaman, S. (2023). Life Quality and factors affecting in primary school students: a multivariate analysis. *Child Indicators Research*, 16, 1503-1526.
- Kiuru, N., Wang, M. T., Salmela-Aro, K., Kannas, L., Ahonen, T. & Hirvonen, R. (2020). Associations between adolescents' interpersonal relationships, school well-being, and academic achievement during educational transitions. *Journal of Youth and Adolescence*, 49(5), 1057-1072. doi:10.1007/s10964-019-01184-y
- Kösterelioğlu, M. A. ve Kösterelioğlu, İ. (2015). Effects of high school students' perceptions of school life quality on their academic motivation levels. *Educational Research and Reviews*, 10(3), 274-281.
- Lassander, M., Hintsanen, M., Suominen, S., Mullaola, S., Vahlberg, T. & Volanen, S. M. (2021). Effects of school-based mindfulness intervention on health-related quality of life: moderating effect of gender, grade, and independent practice in cluster randomized controlled trial. *Quality of Life Research*, 30(12), 3407-3419.

- Linnakyla, P. (1996). Quality of school life in the Finnish comprehensive school: A comparative view. *Scand Edu Res.*,40, 69–85.
- Linnakylä, P. & Brunell, V. (1996). *Quality of school life in the Finnish and Swedish speaking schools in Finland*, M. Binkley, K. Rust, T. Williams (ed.) Reading literacy in an international perspective, s. 203 – 217. U.S. Department of Education Office of Educational Research and Improvement NCEES 97-875.
- Liu, W., Mei, J., Tian, L. & Huebner, E.S. (2016). Age and gender differences in the relation between school-related social support and subjective well-being in school among students. *Soc Indic Res.*, 125, 1065–83. doi: 10. 1007/s11205-015- 0873-1.
- Lo, H. H. M. (2021). Quality of life among adolescents in hong kong: general and gender-specific effects of self-efficacy and mindfulness: a special issue on quality of life in chinese societies in applied research in quality of life. *Applied Research in Quality of Life*, 16(6), 2311-2334.
- Maelin, A. & Linnakyla, P. (2001). Multilevel modelling in repeated measures of the quality of Finnish school life. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 45(2), 145-166.
- Mansour, M.E., Kotagal, U., Rose, B., Ho, M., Brewer, D., Roy-Chaudhury, A. & DeWitt, T.G. (2003). Health-related quality of life in urban elementary school children. *Pediatric.*, 111, 1372–81.
- Marks, G. (1998). Attitudes to school life: their influences and their effects on achievement and leaving school, *LSAY Research Reports. Longitudinal surveys of Australian youth research report*; n.5
- Meylani, Y., & Juwita, P. (2020, March). Development of value clarification technique learning models-based role-playing game to increase internalization of student character values. In *International Conference on Progressive Education (ICOPE 2019)* (pp. 345-351). Atlantis Press.
- Mok, M. & Flynn, M. (2002). Determinants of students' quality of school life: a path model. *Learning Environments Research*, 5(3), 275-300.
- Nurgül, B. A. Ş. ve Altun, F. (2020). Ortaokul öğrencilerindeki gelecek beklentilerinin açıklanmasında okula bağlılık, okul yaşam kalitesi ve akademik başarının rolü. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(1), 197-213.
- Önal, İ. ve Ekici, S., (2012). Okul kütüphanecilerinin görüşlerine göre okul kültürü değerlendirmesi, *Bilgi Dünyası*, 13(1), 138-164.
- Özdemir, A. (2006). Okul kültürünün oluşturulması ve çevreye tanıtılmasında okul müdürlerinden beklenen ve onlarda gözlenen davranışlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), 411-433.
- Özdemir, S., Kılınç, A. Ç., Öğdem, Z. ve Er, E. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin fakülte yaşamının niteliğine ilişkin memnuniyet düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(3), 228-235.
- Öztürk, M. B. ve Öksüz, M. K. Y. (2019). Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algıları: demografik bir inceleme. *The Journal of Academic Social Science*, 52(52), 430-442.

- Perliger, A., Canetti-Nisim, D. & Pedahzur, A. (2006). Democratic attitudes among high-school pupils: The role played by perceptions of class climate. *School Effectiveness and School Improvement*, 17(1), 119-140.
- Powell, M. A., Graham, A., Fitzgerald, R., Thomas, N. & White, N. E. (2018). Well being in schools: what do students tell us? *The Australian Educational Researcher*, 45(4), 515–531. doi: 10.1007/ s13384-018-0273-z
- Puka, E. (2021). *Liselerde okul yaşam kalitesi ve bazı dindarlık özelliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (İşkodra Haxhi Sheh Shamia imam hatip liseleri örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Qi, L., Zhang, H., Nie, R., Xiao, A., Wang, J. & Du, Y. (2020). Quality of life of hearing-impaired middle school students: a cross-sectional study in Hubei province, China. *Journal of Developmental and Physical Disabilities*, 32, 821-837.
- Raboteg-Šarić, Z., Šakić, M. & Brajša-Žganec, A. (2009). Quality of school life in primary schools: Relations with academic achievement, motivation and students' behavior. *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 18(4-5), (102-103), 697-716.
- Roeser, R. W., Eccles, J. S. & Sameroff A.J. (2000). School as a context of early adolescents' academic and social-emotional development: A summary of research findings. *Elem Sch J.*, 100, 443–72.
- Santrock, J. W. (2011). *Child development*. New York: McGraw-Hill Companies, Inc. s. 29.
- Sarı, M. ve Cenkseven, F. (2008). İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi ve benlik kavramı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-16.
- Sarı, M. (2007). *Demokratik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program: düşük ve yüksek "okul yaşam kalitesine" sahip iki ilköğretim okulunda nitel bir çalışma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sarı, M. (2012). Okul yaşamının değerlendirilmesi: okul yaşam kalitesi ölçeğinin güvenilirlik ve geçerliliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 344-355.
- Sarı, M., Ötünç, E. ve Erceylan, H. (2007). Liselerde okul yaşam kalitesi: Adana ili örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 50, 297-320.
- Schalock, R. L., Bonjam, G. S. & Verdugo, M. A. (2008). The conceptualization and measurement of quality of life: Implications for program planning and evaluation in the field of intellectual disabilities. *Eval Program Plann.*, 31, 181–90.
- Tunç, E. ve Beşaltı, M. (2013). *Okul yaşam kalitesinin bazı değişkenlere göre incelenmesi, Şanlıurfa Birecik örneği*, II. International Conference on Communication, Media, Technology and Design, North Cyprus.
- Türkoğlu, G. (2012). *İlköğretim okulu öğrencilerinin okul yaşam kalitesine ilişkin alguları (Bursa ili Yıldırım ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Verkuyten, M., & Thijs, J. (2002). School satisfaction of elementary school children: the role of performance, peer relations, ethnicity and gender. *Social Indicators Research*, 59, 203–228.
- Watson, S. M. R. & Keith, K. D. (2002). Comparing the quality of life of school-age children with and without disabilities. *Mental Retard.*, 40, 304–12.
- Weintraub, N. & Bar-Haim Erez, A. (2009). Quality of life in school (QoLS) questionnaire: development and validity. *Am J Occup Ther.*, 63, 724–31.
- Yoon, J. & Järvinen, T. (2016). Are model PISA pupils happy at school? quality of school life of adolescents in Finland and Korea. *Comparative Education*, 52(4), 427-448.
- Zenciroğlu, S. (2017). *Öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algıları ile sınıf yönetimine yönelik tutum ve inançlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

#### Extended Abstract

In education, it is essential for the learner to take responsibility for his own learning. For this reason, it is important to first determine the service structure of the school and the factors affecting this situation. School is important not only for acquiring academic knowledge but also for learning different skills. Quality of school life (QQL) is an effective element in increasing quality and efficiency in the education process (Linnaklya and Brunell, 1996). In this direction, the quality of school life is affected by many factors, from the demographic characteristics of the learner to the social environment and physical environment.

In the literature number of studies that examine the variables of QQL dimensions, gender, class, school and examine the relationship between QQL dimensions and TEOG exam success is quite limited. This makes the work important. The school's quality of life is a living culture. The school administration's democratic touch on students will support the development of students' academic and social success. The study can create a framework on which variables should be focused on in creating the quality of school life. Accordingly, in the study, secondary school students' perceptions of the quality of school life were examined according to various variables (gender, grade, school the students attend). Additionally, the relationship between students' perceptions of the quality of school life and their TEOG success score was examined.

In the research designed according to the survey model, data were collected with the School Life Quality Scale developed by Sarı (2012). The study population consists of students in three secondary schools in the central district of Kars province in the 2014-2015 fall semester. The sample consists of 658 students randomly selected.

Secondary school students' perceptions of the quality of school life differ significantly according to gender in terms of teachers, students, school administration and total dimensions ( $p < .05$ ). There are studies in the literature (Günalan, 2018; Karabey, 2017; Zenciroğlu, 2017; Tunç and Beşaltı, 2013; Karalar, 2017; Dönmez, 2016; İnal and Sadık, 2011) in which the quality of school life varies significantly according to the gender variable. However, feelings towards school and status dimensions do not show a significant difference according to gender ( $p > .05$ ).

The class variable, the perceptions of the quality of school life regarding teachers, feelings towards the school, status and total height show a significant difference ( $p < .05$ ). In pairwise comparisons, this difference seen in favor of the fifth grade may be caused by the effect of the teacher. In this context, there are studies supporting the research results (Günalan, 2018; Karabey, 2017; Dönmez, 2016; Ghotra et al., 2015; Erden and Erdem, 2013; Özdemir et al., 2013; Bilgiç and Sarı, 2010) available in the literature. However, there is no significant difference in the perception dimensions of the quality of school life regarding students and school administration according to the class variable ( $p > .05$ ).

According to the school variable; there is a significant difference in the dimensions of teachers, students, feelings towards school and school management according to the school variable ( $p < .05$ ). There

are studies in the literature (Eerola and Eerola, 2014; İlmen, 2010; Sarı, et al., 2007; Özdemir, 2012) that the quality of school life varies significantly according to the school variable. Each school is a social institution with a different structure in its own context. The social capital and democratic culture that schools create themselves will have many effects on the quality of school life. However, as a result of the research, there is no significant difference in the status and total dimensions according to the school variable ( $p>.05$ ).

It is seen that the school with the highest dimension averages of school life quality is the first secondary school. In addition, the first secondary school, which ranks first according to the average score of school life quality, also ranks first in terms of average success ranking. The third secondary school, which ranks second in the quality of school life ranking, also ranks second in success, and the second secondary school, which ranks third, ranks third in success. Therefore, the existence of a relationship between quality of school life and school success is supported by study findings. Similarly, studies in the literature (Karabey, 2017; Karalar, 2017; Ghotra, et al., 2015; Alaca, 2011; Verkuyten and Thijs, 2002; Marks, 1998) emphasize that there is a significant relationship between academic success and quality of school life. This situation is consistent with the results of the study regarding the total scores of school life quality and academic success in Turkish, Mathematics, Science and Foreign Language courses. It is seen that QQL has a direct impact on students' success. In this context, a high quality of life at the school can bring academic success in different courses.

The study concluded that the quality of school life affects TEOG success in schools. Increasing the quality of school life increases the success of learners in Turkish, Mathematics, Science and Foreign Language courses, which are the basis for the TEOG exam. The fact that students' perception of the quality of school life is quite high in studies conducted in schools with high scores in PISA exams (Yoon & Jarvinen, 2016) may also be a factor in this.

Some suggestions were made based on the results of the research. Examining the quality of school life not only from the student's perspective, but also from the teachers, school administration and students' parents can provide positive returns in terms of ensuring the participation of all stakeholders of the institution.

The quality of school life also changes with the psychological and social change of students. For this reason, more space can be given to studies aimed at dynamically improving the quality of school life in educational institutions. More space can be given to extracurricular activities and hidden curriculum activities that will increase the quality of school life.

Additionally, the same issue can be examined on different samples and the results can be compared. In this regard, the suggestions of the study may form the starting point of future studies.